

5. Sınıf Sosyal Bilgiler –2. Öğrenme Alanı-Evimiz Dünya

İLİMİZİN GÖRECELİ KONUMU

1.

Bir ilin göreceli konumu belirlenirken komşu iller, önemli yollar, doğal güzellikler, su kaynakları, tarihi yerler ve yönler gibi unsurlar dikkate alınır. Bu unsurların tümü ilin coğrafi, kültürel ve ekonomik yapısını etkiler.

Bu bilgilere göre göreceli konumun toplum hayatındaki en önemli işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir ilin yüz ölçümünü kesin olarak belirlemek
- B) Fiziki haritayı siyasi haritaya dönüştürmek
- C) Bir yerin çevresindeki özelliklerle birlikte tanımlanmasını sağlamak
- D) Bir ilin iklimini bilimsel yöntemlerle ölçmek

2.

Günlük yaşamda adres tarif ederken “parkın karşısındaki okul”, “havalimanının yakınındaki kavşak”, “pazar yerinin arkasındaki sokak” gibi ifadeler kullanırız. Bu ifadeler tek başına bir yerin tam koordinatlarını vermez ancak konumu anlamamıza yardım eder.

Bu örnekler göreceli konumun aşağıdaki hangi özelliğini göstermektedir?

- A) Kesin matematiksel boyutlara dayanmasını
- B) Sadece doğal unsurlara göre belirlenmesini
- C) Günlük hayatta sıkça kullanılan pratik bir bilgi olmasını
- D) Harita kullanımını zorlaştırmasını

3.

Bir ilin göreceli konumu belirlenirken kullanılan unsurlardan biri de doğal özelliklerdir. Dağ, plato, ova ve nehir gibi unsurlar ilin ulaşımını, ekonomik faaliyetlerini, hatta iklim özelliklerini bile etkileyebilir.

Bu bilgiye göre aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?

- A) Yeryüzü şekilleri ile göreceli konum arasında ilişki yoktur.
- B) Ulaşım ağının gelişmiş olması göreceli konumdan tamamen bağımsızdır.
- C) Doğal unsurlar, bir ilin konumunu tanımlamada önemli rol oynar.
- D) Göreceli konum yalnızca komşu illerle belirlenir.

4.

Haritalar, illerin sınırları, komşuları, dağlık alanları, su kaynakları ve önemli yolları gibi birçok bilgiyi bize aynı anda sunar. Siyasi haritalar komşu illeri, fiziki haritalar ise dağ ve ovaları gösterir.

Bu bilgiler göre haritaların göreceli konum belirlemedeki temel işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir ilin ekonomik değerini hesaplamak
- B) Coğrafi özellikleri görsel olarak anlamayı kolaylaştırmak
- C) İllerin nüfus yoğunluklarını karşılaştırmak
- D) Ülkeler arası ilişkileri düzenlemek

5.

Bir yerin göreceli konumu belirlenirken “yön” kavramı sıkça kullanılır. “Bingöl’ün batısında Elazığ vardır.” ifadesi buna bir örnektir. Bu tür ifadeler, yerlerin birbiriyle ilişkili olarak konumunu belirlememizi sağlar.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisi göreceli konuma örnek olamaz?

- A) Şehrin güneyinde geniş bir ova bulunur.
- B) İl merkezinin doğusunda bir göl vardır.
- C) 38° Doğu meridyeni üzerinde bulunur.
- D) Kütüphanenin karşısında spor salonu vardır.

6.

- I. Komşu iller
- II. Dağ ve nehirler
- III. Nüfus yoğunluğu
- IV. Tarihi ve turistik yerler

Yukarıdaki bilgilerden hangileri göreceli konumun belirlenmesinde kullanılan unsurlardandır?

- A) I – II
- B) I – II – IV
- C) II – III – IV
- D) I – III – IV

7.

Bir ilin konumu ulaşım ağını önemli ölçüde etkiler. Dağlık ve engebeli bir yapıya sahip illerde yolların yapılması zorlaşabilir, bu da ulaşım maliyetlerini artırabilir. Dengeli arazilerde ise ulaşım daha kolaydır.

Bu bilgiye göre göreceli konum ile ulaşım arasındaki ilişki aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Yeryüzü şekilleri ulaşım koşullarını doğrudan etkiler.
- B) Ulaşım yalnızca iklim koşullarına bağlıdır.
- C) Bir ilin konumu ulaşım da önemli değildir.
- D) Su kaynakları ulaşımı zorlaştırır.

5. Sınıf Sosyal Bilgiler –2. Öğrenme Alanı-Evimiz Dünya İLİMİZİN GÖRECELİ KONUMU

8.

Bir ilin konumu, ekonomik faaliyetlerini de etkiler. Su kaynakları fazla olan illerde tarım ve hayvancılık gelişebilir. Dağlık alanlarda yaylacılık ve küçükbaş hayvancılık yaygın olabilir.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi doğru bir çıkarımdır?

- A) Coğrafi özellikler ekonomik faaliyetleri etkiler.
- B) Ekonomik faaliyetler konumdan etkilenmez.
- C) Tüm illerde aynı ekonomik faaliyetler yapılır.
- D) Yalnızca iklim ekonomik faaliyetleri belirler.

9.

“Bingöl, Erzurum–Diyarbakır karayolu üzerinde bulunur. Ayrıca şehirde havaalanı vardır ve demiryolu Genç ilçesinden geçer.”

Bu bilgiler Bingöl’ün göreceli konumunun aşağıdaki hangi yönüyle ilgilidir?

- A) Doğal güzellikleri
- B) Ulaşım yolları
- C) Tarihi yapıları
- D) Yer altı kaynakları

10.

“Bingöl ilinde Yüzen Ada, Çır Şelalesi, Bingöl Yaylaları ve Kös Kaplıcaları önemli doğal güzelliklerdendir.”

Bu bilgiler göreceli konumun hangi unsuru ile ilgilidir?

- A) Turizm potansiyeli
- B) Nüfus dağılımı
- C) Siyasi yapı
- D) İklim özellikleri

11.

Bingöl iline ait bazı bilgiler aşağıda verilmiştir:

- I. Sülbüs Dağı
- II. Karlıova Platosu
- III. Jeotermal kaplıcalar
- IV. Peri Suyu

Bu unsurlardan hangileri fiziki (doğal) göreceli konum özellikleridir?

- A) I – II – IV
- B) II – III – IV
- C) I – II – III
- D) I – II – III – IV

12.

Bingöl’ün Komşu illeri:

Doğuda Muş, batıda Elazığ–Tunceli, güneyde Diyarbakır, kuzeyde Erzurum, kuzeybatıda Erzincan’dır.

Bu bilgiye göre Bingöl’ün bölgesel ilişkileri ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Bingöl yalnızca doğu illeriyle ilişki kurabilir.
- B) Komşu illeri sayesinde farklı bölgelere bağlanan bir konuma sahiptir.
- C) Yüz ölçümü küçük olduğu için komşu iller ile etkileşimi azdır.
- D) Sadece bir komşusuyla ekonomik ilişki kurabilir.

13.

Bingöl’de Murat Nehri’nin kolları, Peri Suyu, doğal göller ve Yüzen Ada gibi su kaynakları vardır. Bu unsurlar ilin hem doğal yapısını hem de tarım–hayvancılık faaliyetlerini destekler.

Bu bilgiye göre su kaynaklarının göreceli konuma katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İlin iklim özelliklerini tamamen belirler.
- B) Tarım ve hayvancılık faaliyetlerine uygun ortam sağlar.
- C) Turizmin gelişmesini engeller.
- D) Ulaşımı zorlaştırır.

14.

“Bingöl’de yer alan Kös Kaplıcaları, İsfahan Bey Camisi, Kiğı Kalesi ve tarihi yapılar ilin kültürel ve turistik değerlerini artırır.”

Bu bilgiye göre göreceli konumun hangi yönü vurgulanmaktadır?

- A) Yer altı kaynakları
- B) Tarihî ve kültürel unsurlar
- C) Komşu iller
- D) Ulaşım yolları

15.

Göreceli konumun bir il üzerindeki etkileri aşağıdakilerden hangilerinde doğru verilmiştir?

- I. Ekonomik faaliyetleri etkiler.
- II. Turizm potansiyelini belirler.
- III. Komşu illeri değiştirir.
- IV. Ulaşım şeklini etkiler.

- A) I – II – IV
- B) II – III – IV
- C) I – III – IV
- D) I – II

5. Sınıf Sosyal Bilgiler –2. Öğrenme Alanı-Evimiz Dünya
İLİMİZİN GÖRECELİ KONUMU

CEVAP ANAHTARI

- 1-C
- 2-C
- 3-C
- 4-B
- 5-C
- 6-B
- 7-A
- 8-A
- 9-B
- 10-A
- 11-A
- 12-B
- 13-B
- 14-B
- 15-A